

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ अष्टमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां प्रथमकाण्डे अष्टमः प्रश्नः ॥

अनु॑मत्यै पुरो॑डाशम॑ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पति धे॒नुर्दक्षि॑णा ये प्र॒त्यश्चः
श॒म्या॑या अव॒शीय॑न्ते तन्नैर्ऋ॒तमे॑क॒कपालं॒ कृष्णं॑ वा॒सः कृष्ण॑तृ॒षं
दक्षि॑णा वी॒हि स्वा॑हाऽऽहु॑तिं जुषा॒ण ए॒ष ते नि॑र्ऋ॒ते भा॒गो भू॑ते
ह॒विष्म॑त्यसि मु॒ञ्चेम॑म॒हंसः॒ स्वाहा॒ नमो॒ य इ॒दं च॒कारा॑ऽऽदि॒त्यं
च॒रुं निर्व॑पति व॒रो दक्षि॑णाऽऽग्ना॒वैष्ण॑वमेका॑दशकपालं॒ वाम॑नो व॒ही
दक्षि॑णाऽग्नी॒षोमी॑य- (१)

मेका॑दशकपाल॒॑ हिर॑ण्यं दक्षि॑णैन्द्रमेका॑दशकपालमृष॑भो व॒ही
दक्षि॑णाऽऽग्ने॒यम॑ष्टाक॑पालमै॒न्द्रं दध्यृ॑ष॒भो व॒ही दक्षि॑णैन्द्रा॒ग्रं द्वा॑दश-
कपालं॒ वैश्व॑दे॒वं च॒रुं प्र॑थम॒जो व॒त्सो दक्षि॑णा सौ॒म्यः श्या॑माकं
च॒रुं वा॒सो दक्षि॑णा॒ सर॑स्वत्यै च॒रुः सर॑स्वते च॒रुं मि॑थुनौ गावौ
दक्षि॑णा॥ (२)

अ॒ग्नी॒षोमी॑यं चतु॑स्त्रि॒ंशच्च॑॥ [१]

आ॒ग्ने॒यम॑ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पति सौ॒म्यं च॒रुः सा॑वि॒त्रं द्वा॑दश-
कपाल॒॑ सार॑स्वतं च॒रुं पौ॒ष्णं च॒रुं मा॑रु॒तः स॒प्तक॑पालं

वैश्वदेवीमामिक्षां द्यावापृथिव्यमेकंकपालम्॥ (३)

आग्नेयमष्टादश॥ [२]

ऐन्द्राग्रमेकादशकपालं मारुतीमामिक्षां वारुणीमामिक्षां
कायमेकंकपालं प्रधास्यान् हवामहे मरुतो यज्ञवाहसः करम्भेण
सजोषसः॥ मो षू ण इन्द्र पृथ्सु देवास्तु स्म ते शुष्मिन्नवया।
मही ह्यस्य मीढुषो यव्या। हविष्मतो मरुतो वन्दते गीः॥ यद्
ग्रामे यदरण्ये यत्सभायां यदिन्द्रिये। यच्छूद्रे यदर्य एनश्चकृमा
वयम्। यदेकस्याधि धर्मणि तस्यावयजनमसि स्वाहा॥ अक्रन्
कर्म कर्मकृतः सह वाचा मयोभुवा॥ देवेभ्यः कर्म कृत्वाऽस्तं प्रेतं
सुदानवः॥ (४)

वयं यद् विंशतिश्च॥ [३]

अग्रयेऽनीकवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपति साकं
सूर्येणोद्यता मरुद्भ्यः सान्तपनेभ्यो मध्यन्दिने चरुं मरुद्भ्यो
गृहमेधिभ्यः सर्वासां दुग्धे सायं चरुं पूर्णां दर्वि परां पतु सुपूर्णां
पुनरापत। वस्त्रेव वि क्रीणावहा इषमूर्जं शतक्रतो॥ देहि मे
ददामि ते नि मै धेहि नि तै दधे। निहारमिन्नि मै हरा निहारं (५)

नि हरामि ते॥ मरुद्भ्यः क्रीडिभ्यः पुरोडाशं सप्तकपालं
निर्वपति साकं सूर्येणोद्यताग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति सौम्यं चरुं

सावित्रं द्वादशकपालं सारस्वतं चरुं पौष्णं चरुमैन्द्राग्रमेकादश-
कपालमैन्द्रं चरुं वैश्वकर्मणमेककपालम्॥ (६)

हरा निहारं त्रिशच्च॥ [४]

सोमाय पितृमते पुरोडाशं षट्कपालं निर्वपति पितृभ्यो
बर्हिषद्भ्यो धानाः पितृभ्योऽग्निष्वात्तेभ्योऽभिवान्यायै दुग्धे
मन्थमेतत् ते तत् ये च त्वामन्वेतत् ते पितामह प्रपितामह ये च
त्वामन्वत्र पितरो यथाभागं मन्दध्वं सुसन्दृशं त्वा वयं मघवन्
मन्दिषीमहि॥ प्र नूनं पूर्णवन्धुरः स्तुतो यासि वशां अनु॥ योजा
न्विन्द्र ते हरी॥ (७)

अक्षन्नमीमदन्त ह्यवं प्रिया अधूषत॥ अस्तोषत स्वभानवो
विप्रा नविष्टया मती॥ योजा न्विन्द्र ते हरी॥ अक्षन् पितरो-
ऽमीमदन्त पितरोऽतीतृपन्त पितरोऽमीमृजन्त पितरः॥ परेत
पितरः सोम्या गम्भीरैः पृथिभिः पूर्यैः॥ अथा पितृन्सुविदत्रां
अपीत यमेन ये संधमादं मदन्ति॥ मनो न्वा हुवामहे नाराशं सेन
स्तोमेन पितृणां च मन्मभिः॥ आ (८)

न एतु मनः पुनः ऋत्वे दक्षाय जीवसे॥ ज्योक् च सूर्यं दृशे॥
पुनर्नः पितरो मनो ददातु दैव्यो जनः॥ जीवं व्रातं सचेमहि॥
यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत द्यां यन्मातरं पितरं वा जिहिंसिमि॥
अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्र मुञ्चतु दुरिता यानि चकृम

करोतु मामनेनसम्॥ (९)

हरी मन्मभिरा चतुश्चत्वारिंशच्च॥ [५]

प्रतिपूरुषमेककपालान्निर्वपत्येकमतिरिक्तं यावन्तो गृह्याः
स्मस्तेभ्यः कर्मकरं पशूनां शर्मासि शर्म यजमानस्य शर्म मे
यच्छैक एव रुद्रो न द्वितीयाय तस्थ आखुस्तं रुद्र पशुस्तं
जुषस्वेष ते रुद्र भागः सह स्वस्त्राऽम्बिकया तं जुषस्व भेषजं
गवेऽश्वाय पुरुषाय भेषजमथो अस्मभ्यं भेषजं सुभेषजं (१०)

यथाऽसति॥ सुगं मेषाय मेष्या अवांम्ब रुद्रमदिमह्यव देवं
त्र्यम्बकम्॥ यथा नः श्रेयसः कर्द्यथा नो वस्यसः कर्द्यथा नः
पशुमतः कर्द्यथा नो व्यवसाययात्॥ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं
पुष्टिवर्धनम्॥ उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्॥ एष
ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनावसेन परो मूजवतोऽतीह्यवततधन्वा
पिनाकहस्तः कृत्तिवासाः॥ (११)

सुभेषजमिहि त्रीणि च॥ [६]

ऐन्द्राग्रं द्वादशकपालं वैश्वदेवं चरुमिन्द्राय शुनासीराय
पुरोडाशं द्वादशकपालं वायव्यं पर्यः सौर्यमेककपालं द्वादशगवः
सीरं दक्षिणाऽऽग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति रौद्रं गावीधुकं चरुमैन्द्रं
दधि वारुणं यवमयं चरुं वहिनीं धेनुर्दक्षिणा ये देवाः पुरःसदो-

ऽग्निनेत्रा दक्षिणसदो यमनेत्राः पश्चात्सदः सवितृनेत्रा उत्तरसदो
वरुणनेत्रा उपरिषदो बृहस्पतिनेत्रा रक्षोहणस्ते नः पान्तु ते
नोऽवन्तु तेभ्यो (१२)

नमस्तेभ्यः स्वाहा समूढं रक्षः सन्दग्धं रक्ष इदमहं
रक्षोऽभि सं दहाम्यग्नये रक्षोघ्ने स्वाहा यमाय सवित्रे वरुणाय
बृहस्पतये दुवस्वते रक्षोघ्ने स्वाहा प्रष्टिवाही रथो दक्षिणा देवस्य
त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां रक्षसो वधं
जुहोमि हतं रक्षोऽवधिष्म रक्षो यद्वस्ते तदक्षिणा॥ (१३)

तेभ्यः पञ्चचत्वारिंशच्च॥ [७]

धात्रे पुरोडाशं द्वादशकपालं निर्वपत्यनुमत्यै चरुं राकायै
चरुं सिनीवाल्यै चरुं कुह्वै चरुं मिथुनौ गावौ दक्षिणा-
ऽऽग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपत्यैन्द्रावैष्णवमेकादशकपालं
वैष्णवं त्रिकपालं वामनो बृही दक्षिणाऽग्नीषोमीयमेकादशकपालं
निर्वपतीन्द्रासोमीयमेकादशकपालं सौम्यं चरुं बभ्रुर्दक्षिणा
सोमापौष्णं चरुं निर्वपत्यैन्द्रापौष्णं चरुं पौष्णं चरुं श्यामो
दक्षिणा वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा वारुणं
यवमयं चरुमश्वो दक्षिणा॥ (१४)

निरष्टौ च॥ [८]

बारहस्पत्यं चरुं निर्वपति ब्रह्मणो गृहे शितिपृष्ठो
 दक्षिणैन्द्रमेकादशकपालः राजन्यस्य गृहे ऋषभो दक्षिणा-
 ऽऽदित्यं चरुं महिष्यै गृहे धेनुर्दक्षिणा नैर्ऋतं चरुं परिवृत्तयै
 गृहे कृष्णानां व्रीहीणां नखनिर्भिन्नं कृष्णा कूटा दक्षिणा-
 ऽऽग्नेयमृष्टाकपालः सेनान्यो गृहे हिरण्यं दक्षिणा वारुणं
 दशकपालः सूतस्य गृहे महानिरष्टो दक्षिणा मारुतः सप्तकपालं
 ग्रामण्यो गृहे पृश्निर्दक्षिणा सावित्रं द्वादशकपालं (१५)

क्षत्तुर्गृह उपध्वस्तो दक्षिणाऽऽश्विनं द्विकपालः सङ्गृहीतुर्गृहे
 सवात्यो दक्षिणा पौष्णं चरुं भागदुघस्य गृहे श्यामो दक्षिणा रौद्रं
 गावीधुकं चरुमक्षावापस्य गृहे शबल उद्वारो दक्षिणेन्द्राय सुत्राम्णे
 पुरोडाशमेकादशकपालं प्रति निर्वपतीन्द्रायाः होमुचेऽयं नो राजा
 वृत्रहा राजा भूत्वा वृत्रं वेध्यान्मैत्राबारहस्पत्यं भवति श्वेतायै
 श्वेतवत्सायै दुग्धे स्वयम्मूर्ते स्वयम्मथित आज्य आश्वत्ये (१६)

पात्रे चतुःस्रक्तौ स्वयमवपन्नायै शाखायै कर्णाः श्वाकर्णाः श्व
 तण्डुलान् वि चिनुयाद्ये कर्णाः स पर्यसि बारहस्पत्यो येऽकर्णाः
 स आज्यै मैत्रः स्वयं कृता वेदिर्भवति स्वयन्दिनं बर्हिः स्वयं
 कृत इध्मः सैव श्वेता श्वेतवत्सा दक्षिणा॥ (१७)

सावित्रं द्वादशकपालमाश्वत्ये त्रयस्त्रिंशच्च॥ [९]

अग्नये गृहपतये पुरोडाशमृष्टाकपालं निर्वपति कृष्णानां

व्रीहीणां सोमाय वनस्पतये श्यामाकं चरुं सवित्रे सत्यप्रसवाय
 पुरोडाशं द्वादशकपालमाशूनां व्रीहीणां रुद्राय पशुपतये
 गावीधुकं चरुं बृहस्पतये वाचस्पतये नैवारं चरुमिन्द्राय ज्येष्ठाय
 पुरोडाशमेकादशकपालं महाव्रीहीणां मित्राय सत्यायाऽम्बानां
 चरुं वरुणाय धर्मपतये यवमयं चरुं सविता त्वां प्रसवानां
 सुवतामग्निर्गृहपतीनां सोमो वनस्पतीनां रुद्रः पशूनां (१८)

बृहस्पतिर्वाचामिन्द्रो ज्येष्ठानां मित्रः सत्यानां वरुणो
 धर्मपतीनां ये देवा देवसुवः स्थ त इममामुष्यायणमनमित्राय
 सुवध्वं महते क्षत्राय महत आधिपत्याय महते जानराज्यायैष
 वो भरता राजा सोमोऽस्माकं ब्राह्मणानां राजा प्रति त्यन्नाम
 राज्यमधायि स्वां तनुवं वरुणो अशिश्रेच्छुर्वे मित्रस्य व्रत्या
 अभूमामन्महि महत ऋतस्य नाम सर्वे व्राता वरुणस्याभूवन्वि
 मित्र एवैररातिमतारीदसूषुदन्त यज्ञियां ऋतेन व्यु त्रितो
 जरिमाणं न आनुड विष्णोः क्रमोऽसि विष्णोः क्रान्तमसि
 विष्णोर्विक्रान्तमसि॥ (१९)

पशूनां व्राताः पञ्चविंशतिश्च॥

[१०]

अर्थेतः स्थाऽपां पतिरसि वृषास्यूर्मिर्वृषसेनोऽसि व्रजक्षितः
 स्थ मरुतामोजः स्थ सूर्यवर्चसः स्थ सूर्यत्वचसः स्थ
 मान्दाः स्थ वाशाः स्थ शक्ररीः स्थ विश्वभृतः स्थ

जन॒भृ॒तः स्था॒ऽग्नेस्ते॑ज॒स्याः॑ स्था॒ऽपामोष॑धीना॒५ रसः॑ स्था॒-
 ऽपो दे॒वीर्मधु॑मतीरगृह्णन्नूर्ज॑स्वती राज॒सूया॑य चि॒ता॒नाः।
 याभि॑र्मित्रावरुणावभ्यषि॑श्चन् याभिरिन्द्रमन॑यन्नत्यरा॑तीः॥ रा॒ष्ट्र॒दाः
 स्थ॑ रा॒ष्ट्रं दत्त॑ स्वाहा॑ रा॒ष्ट्र॒दाः स्थ॑ रा॒ष्ट्रम॒मुष्मै॑ दत्त॥ (२०)

अत्येकादश च॥ [११]

देवी॑रापः सं मधु॑मतीर्मधु॑मतीभिः सृज्यध्वं॒ महि॑ वर्चः
 क्षत्रिया॑य वन्वाना अना॑धृष्टाः सीद॒तोर्ज॑स्वतीर्महि॑ वर्चः क्षत्रिया॑य
 दध॑तीरनिभृष्टमसि वा॒चो बन्धु॑स्तपो॒जाः सोम॑स्य दा॒त्रम॑सि शुक्रा
 वः शु॒क्रेणोत्पु॑नामि चन्द्राश्चन्द्रेणा॒मृता॑ अ॒मृते॑न॒ स्वाहा॑ राज॒सूया॑य
 चि॒ता॒नाः॥ स॒ध॒मादौ॑ द्यु॒म्निनी॑रूर्ज ए॒ता अनि॑भृष्टा अप॒स्युवो॑
 वसा॑नः। प॒स्त्या॑सु च॒क्रे वरु॑णः स॒धस्थ॑म॒पा५ शिशु॑र- (२१)

मा॒तृ॒त॒मास्व॑न्तः॥ क्षत्र॑स्योल्ब॑मसि क्षत्र॑स्य योनि॑र॒स्यावि॑न्नो
 अ॒ग्निर्गृ॒हप॑तिरावि॑न्न इन्द्रो॑ वृद्धश्र॑वा आ॒वि॑न्नः पूषा वि॒श्ववे॑दा
 आ॒वि॑न्नो मि॒त्रावरु॑णावृ॒तावृ॒धावा॑वि॒न्ने द्यावा॑पृथि॒वी धृ॒तव्र॑ते आ॒वि॑न्ना
 दे॒व्यदि॑तिर्विश्वरू॒प्यावि॑न्नोऽयम॒सावा॑मुष्याय॒णोऽस्यां॑ वि॒श्यस्मि॑न्
 रा॒ष्ट्रे म॑ह॒ते क्ष॒त्राय॑ मह॒त आधि॑पत्याय मह॒ते जान॑राज्यायैष वो
 भर॑ता॒ राजा॒ सोमो॑ऽस्माकं ब्राह्म॑णाना॒५ राजेन्द्र॑स्य (२२)

वज्रो॑ऽसि॒ वार्त्र॑घ्नस्त्वया॒ऽयं वृ॒त्रं वे॑ध्याच्छत्रु॒बाध॑नाः स्थ पा॒त मा॑

प्रत्यञ्च पात मां तिर्यञ्चमन्वञ्च मा पात दिग्भ्यो मां पात विश्वाभ्यो मा
नाष्ट्राभ्यः पात हिरण्यवर्णावुषसां विरोकेऽयः स्थूणावुदितौ सूर्यस्या-
ऽऽरोहतं वरुण मित्रं गर्तं ततश्चक्षाथामदितिं दितिं च॥ (२३)

शिशुरिन्द्रस्यैकचत्वारिंशच्च॥

[१२]

समिधमा तिष्ठ गायत्री त्वा छन्दसामवतु त्रिवृथस्तोमो
रथन्तरं सामाग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणमुग्रामा तिष्ठ त्रिष्टुप् त्वा
छन्दसामवतु पञ्चदशः स्तोमो बृहत्सामेन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणं
विराजमा तिष्ठ जगती त्वा छन्दसामवतु सप्तदशः स्तोमो वैरूपं
सामं मरुतो देवता विद्वविणमुदीचीमा तिष्ठानुष्टुप् त्वा (२४)

छन्दसामवत्वेकविंशः स्तोमो वैराजं सामं मित्रावरुणौ
देवता बलं द्रविणमूर्ध्वामा तिष्ठ पङ्क्तिस्त्वा छन्दसामवतु
त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ स्तोमो शाक्ररैवते सामनी बृहस्पतिर्देवता
वर्चो द्रविणमीदृङ् चान्यादृङ् चैतादृङ् चं प्रतिदृङ् चं मितश्च
सम्मितश्च सभराः। शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च
ज्योतिष्मांश्च सत्यश्चर्तपाश्चा- (२५)

त्यंहाः। अग्नये स्वाहा सोमाय स्वाहा सवित्रे स्वाहा
सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहेन्द्राय स्वाहा
घोषाय स्वाहा श्लोकाय स्वाहाऽंशाय स्वाहा भगाय स्वाहा
क्षेत्रस्य पतये स्वाहा पृथिव्यै स्वाहाऽन्तरिक्षाय स्वाहा दिवे

स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहाऽद्भ्यः
स्वाहा षोषधीभ्यः स्वाहा वनस्पतिभ्यः स्वाहा चराचरेभ्यः स्वाहा
परिप्लवेभ्यः स्वाहा सरीसृपेभ्यः स्वाहा॥ (२६)

अनुष्टुप्स्वर्तपाश्च सरीसृपेभ्यः स्वाहा॥ [१३]

सोमस्य त्विषिरसि तवेव मे त्विषिर्भूयादमृतमसि मृत्योर्मा
पाहि दिद्योन्मा पाह्यवैष्टा दन्दशूका निरस्तं नमुचेः शिरः॥ सोमो
राजा वरुणो देवा धर्मसुवश्च ये। ते ते वाचः सुवन्तां ते ते प्राणः
सुवन्तां ते ते चक्षुः सुवन्तां ते ते श्रोत्रः सुवन्ताः सोमस्य त्वा
द्युम्नेनाभिषिञ्चाम्यग्ने- (२७)

स्तेजसा सूर्यस्य वर्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण मित्रावरुणयोर्वीर्येण
मरुतामोजसा क्षत्राणां क्षत्रपतिरस्यति दिवस्पाहि समाववृत्रन्नधरा-
गुदीचीरहि बुध्नियमनु सञ्चरन्तीस्ताः पर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठे
नावञ्चरन्ति स्वसिच इयानाः॥ रुद्र यत्ते क्रयी परं नाम तस्मै
हुतमसि यमेष्टमसि। प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि
परि ता बभूव। यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वयः स्याम
पतयो रयीणाम्॥ (२८)

अग्नेस्तेकादश च॥ [१४]

इन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्नस्त्वयाऽयं वृत्रं वध्यान्मित्रावरुण-

योस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषां युनज्मि यज्ञस्य योगेन विष्णोः क्रमोऽसि
 विष्णोः क्रान्तमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि मरुतां प्रसवे जेषमाप्तं मनः
 समहमिन्द्रियेण वीर्येण पशूनां मन्युरसि तवेव मे मन्युर्भूयान्नमो
 मात्रे पृथिव्यै माऽहं मात्रं पृथिवीं हिंसिषं मा (२९)

मां माता पृथिवी हिंसीदियं दस्यायुरस्यायुर्म धेह्यूर्गस्यूजं
 मे धेहि युङ्क्षि वचोऽसि वचो मयि धेह्यग्रये गृहपतये स्वाहा
 सोमाय वनस्पतये स्वाहेन्द्रस्य बलाय स्वाहा मरुतामोजसे
 स्वाहा हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत्
 नृषद्वरसदृतसद्धोमसदजा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं
 बृहत्॥ (३०)

हिंसिषं मर्तजास्त्रीणि च॥ [१५]

मित्रोऽसि वरुणोऽसि समहं विश्वेर्देवैः क्षत्रस्य नाभिरसि
 क्षत्रस्य योनिरसि स्योनामा सीद सुषदामा सीद मा त्वां
 हिंसीन्मा मां हिंसीन्निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यां स्वा
 साम्राज्याय सुक्रतुर्ब्रह्मा(३)न् त्वं राजन् ब्रह्माऽसि सविता-
 ऽसि सत्यसवो ब्रह्मा(३)न् त्वं राजन् ब्रह्माऽसीन्द्रोऽसि
 सत्यौजा (३१)

ब्रह्मा(३)न् त्वं राजन् ब्रह्माऽसि मित्रोऽसि सुशेवो
 ब्रह्मा(३)न् त्वं राजन् ब्रह्माऽसि वरुणोऽसि सत्यधर्मेन्द्रस्य

वज्रोऽसि वार्त्रघ्नस्तेन मे रध्य दिशोऽभ्ययं राजाऽभूत्सुश्लोकाँ(४)
 सुमङ्गलाँ(४) सत्यराजा(३)न। अपां नष्ट्रे स्वाहोर्जो नष्ट्रे
 स्वाहाऽग्नये गृहपतये स्वाहा॥ (३२)

सत्यौजाँश्चत्वारिंशच्च॥ [१६]

आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणा सारस्वतं चरुं
 वथ्सतरी दक्षिणा सावित्रं द्वादशकपालमुपध्वस्तो दक्षिणा पौष्णं
 चरुं श्यामो दक्षिणा बारहस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो दक्षिणैन्द्रमेका-
 दशकपालमृषभो दक्षिणा वारुणं दशकपालं महानिरष्टो दक्षिणा
 सौम्यं चरुं बभ्रुर्दक्षिणा त्वाष्ट्रमष्टाकपालं शुण्ठो दक्षिणा वैष्णवं
 त्रिकपालं वामनो दक्षिणा॥ (३३)

आग्नेयं द्विचत्वारिंशत्॥ [१७]

सद्यो दीक्षयन्ति सद्यः सोमं क्रीणन्ति पुण्डरिस्रजां प्र
 यच्छति दशभिर्वथ्सतरैः सोमं क्रीणाति दशपेयो भवति शतं
 ब्राह्मणाः पिबन्ति सप्तदशं स्तोत्रं भवति प्राकाशावध्वर्यवे
 ददाति स्रजमुद्गात्रे रुक्मं होत्रेऽश्वं प्रस्तोतृप्रतिहर्तृभ्यां द्वादश
 पष्ठौहीर्ब्रह्मणे वशां मैत्रावरुणायर्षभं ब्राह्मणाच्छुं सिने वासंसी
 नेष्टापोतृभ्यां स्थूरिं यवाचितमच्छावाकायानुद्वाहमग्नीधे भार्गवो
 होता भवति श्रायन्तीयं ब्रह्मसामं भवति वारवन्तीयमग्निष्टोमसामं

सारस्वतीरपो गृह्णाति॥ (३४)

वारवन्तीयं चत्वारि च॥ [१८]

आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति हिरण्यं दक्षिणैन्द्रमेकादश-
कपालमृषभो दक्षिणा वैश्वदेवं चरुं पिशङ्गीं पष्ठौही दक्षिणा
मैत्रावरुणीमामिक्षां वशा दक्षिणा बारहस्पत्यं चरुं शितिपृष्ठो
दक्षिणाऽऽदित्यां मल्हां गर्भिणीमा लभते मारुतीं पृश्निं
पष्ठौहीमश्विभ्यां पूष्णे पुरोडाशं द्वादशकपालं निर्वपति सरस्वते
सत्यवाचं चरुं सवित्रे सत्यप्रसवाय पुरोडाशं द्वादशकपालं
तिसृधन्वं शुष्कदृतिर्दक्षिणा॥ (३५)

आग्नेयं सप्तचत्वारिंशत्॥ [१९]

आग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति सौम्यं चरुं सावित्रं द्वादश-
कपालं बारहस्पत्यं चरुं त्वाष्ट्रमष्टाकपालं वैश्वानरं द्वादशकपालं
दक्षिणो रथवाहनवाहो दक्षिणा सारस्वतं चरुं निर्वपति पौष्णं चरुं
मैत्रं चरुं वारुणं चरुं क्षैत्रपत्यं चरुमादित्यं चरुमुत्तरो रथवाहनवाहो
दक्षिणा॥ (३६)

आग्नेयं चतुस्त्रिंशत्॥ [२०]

स्वाद्वीं त्वां स्वादुनां तीव्रां तीव्रेणामृताममृतेन सृजामि
संसोमेन सोमोऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय

सुत्राम्णो पच्यस्व पुनातु ते परिस्नुतु२ सोम२ सूर्यस्य दुहिता।
 वारेण शश्वता तना॥ वायुः पूतः पवित्रेण प्रत्यङ्मुखो सोमो अतिद्रुतः।
 इन्द्रस्य युज्यः सखा॥ कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्त्यनुपूर्वं
 वियूयं। इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बरहिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः॥
 आश्विनं धूम्रमा लभते सारस्वतं मेषमैन्द्रमृषभमैन्द्रमेकादशकपालं
 निर्वपति सावित्रं द्वादशकपालं वारुणं दशकपालं२ सोमप्रतीकाः
 पितरस्तृष्णुत वडंबा दक्षिणा॥ (३७)

भोजनानि पट्विंशतिश्च॥ [२१]

अग्नाविष्णू महि तद्वा महित्वं वीतं घृतस्य गुह्यानि नाम।
 दमेदमे सप्त रत्ना दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमा चरण्येत्॥
 अग्नाविष्णू महि धाम प्रियं वां वीथो घृतस्य गुह्या जुषाणा।
 दमेदमे सुष्टुतीर्वावृधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरण्येत्॥ प्र णो देवी
 सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती। धीनामवित्र्यवतु। आ नो दिवो
 बृहतः (३८)

पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञम्। हवं देवी जुजुषाणा
 घृताचीं शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु॥ बृहस्पते जुषस्वं नो हव्यानि
 विश्वदेव्य। रास्व रत्नानि दाशुषे॥ एवा पित्रे विश्वदेवाय वृष्णे
 यज्ञैर्विधेम नमसा हविर्भिः। बृहस्पते सुप्रजा वीरवन्तो वयं२

स्याम॒ पत॑यो रयी॒णाम्॥ बृह॑स्पते॒ अति॑ यद॒र्यो अ॒र्हाद्भु॑मद्विभाति॒
क्रतु॑म॒ञ्जने॑षु। यद्दी॒दय॑च्छ॒वंस॑- (३९)

-त॑प्रजात॒ तद॒स्मासु॑ द्रवि॑णं धेहि चि॒त्रम्॥ आ नो॑ मि॒त्रावरु॑णा
घृ॒तैर्गव्यू॑तिमुक्षतम्। मध्वा॒ रजा॑सि सु॒क्रतू॥ प्र बा॒हवा॑ सि॒सृतं॑
जी॒वसे॑ न॒ आ नो॑ गव्यू॒तिमु॑क्षतं घृ॒तेन॑। आ नो॑ जने॑ श्रव॒यतं॑
यु॒वाना॑ श्रु॒तं मे॑ मि॒त्रावरु॑णा ह॒वेमा॥ अ॒ग्निं वः॑ पू॒र्व्यं गि॒रा दे॒वमी॑डे
वसू॑नाम्। स॒प॒र्यन्तः॑ पु॒रुप्रि॑यं मि॒त्रं न क्षे॑त्र॒साध॑सम्॥ म॒क्षू दे॒वव॑तो
रथः॑ (४०)

शू॒रो वा पृ॑थ्सु का॒सु चि॑त्। दे॒वानां॑ य इ॒न्मनो॑ यज॑मान॒
इय॑क्षत्य॒भीद॑यज्वनो भुवत्॥ न यज॑मान॒ रिष्य॑सि॒ न सु॑न्वान॒ न
दे॒वयो॑॥ अ॒स॒दत्र॑ सु॒वीर्य॑मु॒त त्यदा॑श्व॒श्चि॑यम्॥ नकि॑ष्टं कर्म॑णा नश॒न्न
प्र यो॑षन्न यो॑षति॥ उप॑ क्षर॒न्ति सि॒न्ध॒वो म॒योभु॑व॒ ईजा॑नं च॑
य॒क्ष्यमा॑णं च धे॒नवः॑। पृ॒णन्त॑ च॒ प॒पु॑रिं च (४१)

श्रव॑स्यवो॒ घृ॒तस्य॑ धा॒रा उप॑ यन्ति वि॒श्वतः॑॥ सोमा॑रु॒द्रा वि वृ॑हतं
विषू॑ची॒ममी॑वा॒ या नो॑ गय॑मावि॒वेश॑। आ॒रे बा॑धेथां॒ नि॒र॒क्र॑तिं प॒राचैः॑
कृतं॑ चि॒देनः॑ प्रमु॑मुक्तम॒स्मत्॥ सोमा॑रु॒द्रा यु॒वमे॑तान्य॒स्मे वि॒श्वा
त॒नूषु॑ भेष॒जानि॑ धत्तम्। अ॒व॑ स्यतं मु॒ञ्चत॑ यन्नो॒ अस्ति॑ त॒नूषु॑ ब॒द्धं
कृत॑मेनो॒ अ॒स्मत्॥ सोमा॑पूषणा॒ जन॑ना रयी॒णां जन॑ना दि॒वो जन॑ना
पृथि॑व्याः। जा॒तौ वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य गो॒पौ दे॒वा अ॑कृ॒ण्वन्न॑मृत॑स्य
नाभि॑म्॥ इ॒मौ दे॒वौ जा॑यमानौ जुषन्ते॒मौ तमा॑सि गू॒हता॑मजु॒ष्टा।

आ॒भ्यामिन्द्रः॑ प॒क्वमा॒मास्व॒न्तः सो॑मापू॒षभ्या॑ जनदु॒स्त्रिया॑सु॥ (४२)

बृ॒हतः॑ शर्व॑सा रथः॑ प॒पु॒रिं च॑ दि॒वो ज॑न॒ना प॑ञ्च॒विंश॑तिश्च॥ [२२]

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>